

РЕШЕНИЕ

№ 21861

гр. София, 01.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 55 състав, в публично заседание на 12.05.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Диана Стамболова

при участието на секретаря Антонина Бикова, като разгледа дело номер **3225** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – чл. 178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 118 от Кодекса за социалното осигуряване (КСО).
Образувано е по жалба от А. З. К. чрез адв. С. К. срещу Решение № 2153-21-59/24.02.2026г. на Директора на ТП на НОИ С. - град, с което е оставена без уважение жалба вх. № 1012-21-412/18.02.2026г. от А. З. К. срещу Разпореждане № [ЕГН]/9 от 06.02.2026г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване, като неоснователна. В жалбата се излагат доводи, че решението и потвърденото с него разпореждане са незаконосъобразни, тъй като са издадени при допуснати съществени нарушения на процесуалния закон и неправилно приложение на материалния закон и несъобразяване с неговата цел. Сочни, не са взети в предвид представената медицинска документация, удостоверяваща началото на заболяването на жалбоподателката през 2000г. Твърди, че е лице, което има право на пенсия по чл. 74, ал. 3 от КСО, но тази хипотеза не е обсъдена нито в разпореждането, нито в решението на Директора на ТП на НОИ С. – град. В този смисъл счита, че актът е постановен в нарушение на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК, като не е спазена изискуемата от закона форма на акта и в административното производство са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила. Твърди, че в нарушение на чл. 35 АПК административният орган не е изяснил всички факти и обстоятелства от значение за случая, не е обсъден и изцяло е пренебрегнат факта, че заболяването и свързаните с него трайни увреждания са настъпили преди започване на работа. Иска се отмяна на оспореното решение и потвърденото с него разпореждане.

В съдебно заседание жалбоподателят А. З. К., редовно уведомена, не се явява, представлява се от адв. К., която поддържа жалбата по изложените в нея съображения. Моли да ѝ бъдат присъдени

направените по делото разноси, за които представя списък.

Отвeтникът - Директорът на ТП на НОИ С.-град, чрез юрк. О. оспорва жалбата и моли същата да бъде оставена без уважение. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение.

Административен съд София-град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Със заявление с вх. № 2112-21-5051/01.12.2025г. А. З. К. е поискала отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, като към него е приложено единствено копие ЕР на ТЕЛК №/ от г. - дата на инвалидизиране 26.10.2007г., 80% трайно намалена работоспособност и срок на инвалидността 01.03.2014г. С ЕР на ТЕЛК №/ от г. органите на медицинската експертиза са дали оценка на работоспособността на А. К. - 80% трайно намалена работоспособност /ТНР/ с дата на инвалидизиране 26.10.2007г. и срок на определения процент ТНР - 01.01.2026г.

С разпореждане № [ЕГН]/9 от 06.02.2026г. на Длъжностното лице по пенсионно осигуряване е постановен отказ за отпускане на А. З. К. на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, тъй като същата не отговаря на изискването на чл. 74, ал. 1, т. 4 от КСО за придобит осигурителен стаж до датата на инвалидизиране - 5 години.

Разпореждането е обжалвано по административен ред пред Директора на ТП на НОИ С. - град, като е постановено на основание чл. 117, ал. 3 от КСО оспореното в настоящото производство Решение № 2153-21-59/24.02.2026г., с което оставена без уважение жалба вх. № 1012-21-412/18.02.2026г. на А. З. К. срещу разпореждане № [ЕГН]/9 от 06.02.2026г. на Длъжностното лице по пенсионно осигуряване, като неоснователна. Обжалваният акт се основава на обстоятелството, че не е налице едно от законово предвидените условия за отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, доколкото към посочената в ЕР на ТЕЛК №/ от 23.03.2011г. - дата на инвалидизиране 26.10.2007г., А. З. К. има навършени 34 години и доказан осигурителен стаж от 01 години, 10 месеца и 16 дни, при нормативно изискуем такъв не по-малко от 5 години, като придобитият след инвалидизирането осигурителен стаж е ирелевантен за възникването на право на пенсия по чл. 74 от КСО. С оглед на това Директор ТП на НОИ С. - град обоснова извод, че на А. З. К. при липсата на условието по чл. 74, ал. 1, т. 4 от КСО не се следва отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване.

По делото е приложена административната преписка по издаване на акта, както и допълнително ангажираните писмени доказателства от страните.

Оспореното решение е връчено на 02.03.2026г., видно от известие за доставяне, а жалбата е подадена до съда, чрез административния орган на 12.03.2026г.

Въз основа на така установената фактическа обстановка, съдът направи следните правни изводи:

Жалбата е депозирана в срок, от надлежна страна и същата е процесуално допустима.

Разгледана по същество е неоснователна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материално-правните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. "а" КСО разпорежданията за отказ или за неправилно определяне или изменение и за прекратяване на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. Съгласно чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. С оглед цитираната разпоредба,

оспореното решение е издадено от компетентен орган – директор на ТП на НОИ С.-град и в рамките на неговите правомощия.

От компетентен орган е издадено и Разпореждане № [ЕГН]/9 от 06.02.2026г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване. Съгласно чл. 98, ал. 1, т. 1 на КСО пенсиите и добавките към тях се отпускат, изменят, осъвременяват, спират, възобновяват, прекратяват и възстановяват с разпореждане, издадено от длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в териториалното поделение на Националния осигурителен институт, или други длъжностни лица, определени от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт, в случая разпореждането е издадено от С. Г. К. - началник на сектор "Отпускане на пенсии-първи" в ТП на НОИ – С. град, по силата на Заповед № 1015-21-247/04.12.2018г. на директор на ТП на НОИ С.-град и следователно разпореждането е издадено от компетентен орган.

Оспореното решение и потвърденото с него разпореждане са издадени в установената писмена форма и са мотивирани. Административният орган не е бил длъжен да изследва всяка една законова хипотеза, а съгласно заявеното да изясни относимите за казуса факти и обстоятелства и ги отнесе към съответната правна норма, което е и сторил. В този смисъл, изложените от жалбоподателя възражения за допуснати съществени процесуални нарушения във връзка с необсъждането на хипотезата на чл. 74, ал. 3 от КСО, са неоснователни.

По приложението на материалния закон съдът намира, че към случая са относими разпоредбата на чл. 71 и следващите от КСО, които регламентират основанията за придобиване на право на пенсия за инвалидност и редът за упражняването му. Съгласно чл. 74, ал. 1 от КСО осигурените придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, ако са загубили работоспособността си и имат осигурителен стаж, придобит до датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа - до датата на заявлението по чл. 94, както следва: т. 1. до 20-годишна възраст и за слепите по рождение и на ослепелите преди постъпването им на работа - независимо от продължителността на осигурителния стаж; т. 2. до 25-годишна възраст - една година; т. 3. до 30-годишна възраст - 3 години; т. 4 - над 30-годишна възраст - 5 години. Следователно предпоставките за придобиване на право на лична пенсия за инвалидност са две - настъпила трайна неработоспособност в резултат от общо заболяване, трудова злополука или професионална болест, и наличие на минимален осигурителен стаж с оглед възрастта на лицето.

Наличието и размерът на трайно намалената работоспособност на А. К. не са предмет на спор между страните. С ЕР на ТЕЛК № / от 2г. органите на медицинската експертиза са дали оценка на работоспособността на А. К. - 80% трайно намалена работоспособност /ТНР/ с дата на инвалидизиране 26.10.2007г. и срок на определения процент ТНР - 01.01.2026г. Искането се свежда до това да се приеме, че е налице основанието на чл. 74, ал. 3 от КСО.

Исключение от условията на чл. 74, ал. 1 от КСО е допуснато само по отношение на лицата, ненавършили 20 години, както и по отношение на слепите по рождение и на ослепелите преди постъпването им на работа, които придобиват право на пенсия независимо от размера на осигурителния си стаж. По отношение на А. К. не са налице посочените изключения, поради което за придобиване на право на пенсия за инвалидност същата следва да притежава минимално изискуемия осигурителен стаж по цитираните разпоредби.

По делото не се спори, че към момента на инвалидизиране, посочен в експертното решение на ТЕЛК, жалбоподателката е била на възраст 34 години. Поради това спрямо нея е приложима разпоредбата на чл. 74, ал. 1, т. 3 от КСО, съгласно която минимално изискуемият осигурителен стаж за лица над 30-годишна възраст е 5 години, който следва да бъде натрупан до момента на

инвалидизиране. Безспорно е установено, че А. З. К. е притежавала осигурителен стаж в размер 01 години, 10 месеца и 16 дни до датата на инвалидизиране, следователно същият е под минимално необходимия за придобиване на правото.

Хипотезата на чл. 74, ал. 3 от КСО има предвид лицата, които са инвалидизирани преди постъпване на работа, като от тази група са изключени само и единствено слепите по рождение и ослепелите до постъпване на работа. След като датата на инвалидизиране предхожда датата на постъпване на работа, то лицето попада в приложното поле на чл. 74, ал. 3 от КСО и ще придобие право на пенсия при една година действителен осигурителен стаж (хипотеза, приложима за инвалидите по рождение, с изключение на слепите по рождение и на ослепелите преди постъпване на работа). В този смисъл е и Решение № 3335 от 31.03.2025г. по адм. д. № 11622/2024г., VI отд. на ВАС.

От текста на разпоредбата следва, че тя касае само лицата, които са инвалидизирани преди постъпване на работа, какъвто безспорно не е процесният случай, доколкото оспорващата е с придобито (а не с вродено) трайно увреждане, считаното от датата на инвалидизирането и, а към този момент тя е работила (респ. е имала действителен осигурителен стаж) 1 година, 10 месеца и 16 дни.

Ако А. З. К. не е била съгласна с определената му дата на инвалидизиране, е следвало да оспори експертното решение на ТЕЛК в тази част, но по делото няма такива твърдения или доказателства, като липсват и данни за промяна по реда на чл. 71 от Наредбата за медицинската експертиза. Според настоящия състав при тълкуването на чл. 74, ал. 3 от КСО не би могло да се изведе, че за приложението му по отношение на лице с придобито трайно увреждане датата на инвалидизиране не е с определящо значение, доколкото в него ясно е посочено, че тя трябва да предхожда постъпването му на работа. Обратното тълкуване не следва от чл. 22 от НПОС, а и съгласно чл. 7, ал. 2 от Закона за нормативните актове наредбата е нормативен акт, който се издава за прилагане на отделни разпоредби или подразделения на нормативен акт от по-висока степен, поради което тя трябва да им съответства, а ако им противоречи, се прилага по-високият по степен акт - чл. 15, ал. 3 от ЗНА. Ето защо съдът намира за законосъобразен изводът на ответника, че жалбоподателят не попада в приложното поле на чл. 74, ал. 3 от КСО, поради което няма право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване на това основание.

Липсата на изискуемия осигурителен стаж до датата на инвалидизиране - 5 години съобразно чл. 74, ал. 1, т. 4 от КСО се явява отрицателна предпоставка досежно претендираното право на лична пенсия за ИОЗ и правилно с Разпореждане № [ЕГН]/9 от 06.02.2026г. на длъжностно лице по ПО е разпореден отказ за отпускането на пенсията по чл. 74, ал. 1, т. 4 от КСО.

По изложените съображения съдът намира, че Решение № 2153-21-59/24.02.2026г. на Директора на ТП на НОИ С. - град, с което е оставена без уважение жалба вх. № 1012-21-412/18.02.2026г. от А. З. К. срещу Разпореждане № [ЕГН]/9 от 06.02.2026г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване, с което е отказано отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, е законосъобразно, постановено от компетентен орган в предвидената от закона форма, при спазване на административнопроизводствените правила и в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона. Поради това подадената срещу него жалба е неоснователна и следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора, на основание чл. 143, ал. 3 от АПК, във връзка с чл. 144 от АПК, чл. 78, ал. 8 от ГПК, чл. 37 от Закона за правната помощ и чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ, в полза на ответника следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение. С оглед фактичката и правна сложност на делото, както и предвид изрично заявената претенция, съдът определя дължимото възнаграждение в размер на 200 лв., равняващи се на

102,26 евро.

С оглед изложеното и на основание чл. 172 от АПК, Административен съд –София град, III отделение, 55 състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ Решение № 2153-21-59/24.02.2026г. на Директора на ТП на НОИ С. - град, с което е оставена без уважение жалба вх. № 1012-21-412/18.02.2026г. от А. З. К. срещу Разпореждане № [ЕГН]/9 от 06.02.2026г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване, като неоснователна.

ОСЪЖДА А. З. К., ЕГН [ЕГН] да заплати на Националния осигурителен институт сумата от 102,26 /сто и две евро и 26 евроцента/ евро, представляваща юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14 - дневен срок от съобщението за изготвянето му.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: